

NAZIV PRORAČUNSKOG KORISNIKA: JAVNA USTANOVA PRIRODA

SAŽETAK DJELOKRUGA RADA: Djelokrug rada Javne ustanove „Priroda“ (u daljnjem tekstu: Ustanova) je upravljanje i skrb nad zaštićenim dijelovima prirode te dijelom europske ekološke mreže Natura 2000 na području Primorsko-goranske županije.

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA: U Ustanovi su ustrojene tri ustrojstvene jedinice:

- **Ured ravnatelja** upravlja i koordinira rad svih službi te obavlja opće, administrativne i stručne poslove, odnose s javnošću, poslove javnog informiranja te protokolarne poslove, komunicira i surađuje s tijelima državne uprave, regionalne i lokalne samouprave te s institucijama iz inozemstva.
- **Stručna služba** obavlja poslove koji se odnose na zaštitu, praćenje stanja, održavanje i promicanje zaštićenih područja, dijela ekološke mreže Natura 2000 i ostalih prirodnih vrijednosti, a sve u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara.
- **Služba čuvara prirode** obavlja poslove nadzora i provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode u zaštićenim područjima te dijelu ekološke mreže Natura 2000 kojom Ustanova upravlja.

U Ustanovi je zaposleno deset djelatnika, četiri u Uredu ravnatelja, tri u Stručnoj službi te dva djelatnika u Službi čuvara prirode. Jedna osoba zaposlena je za vrijeme trajanja projekta „Centar za posjetitelje o velikim zvijerima“.

FINANCIJSKI PLAN ZA 2019.-2021. GODINU:

R.br.	Naziv programa	2019.	2020.	2021.
1.	Redovna djelatnost JU „PRIRODA“	2.454.500,00	2.454.500,00	2.646.600,00
2.	Programi JU „Priroda“	4.750.500,00	4.463.400,00	1.710.700,00
	Ukupno razdjel:	7.205.000,00	6.917.900,00	4.357.300,00

Ukupan Financijski plan Javne ustanove „Priroda“, koji uključuje sredstva osigurana u proračunu i vlastite prihode, za 2019. godinu iznosi 7.205.000,00 kuna, za 2020. godinu 6.917.900,00 te za 2021. godinu 4.357.300,00 kuna. Planirani iznos vlastitih prihoda za 2019. godinu doseže razinu od 2.528.408,98 kuna, za 2020. godinu 1.991.357,47 kuna te za 2021. godinu 360.300,00 kuna.

Planirani vlastiti prihodi u 2019. godini ostvarit će se iz sljedećih izvora:

- prihodi od nadzora nad obavljanjem gospodarskih djelatnosti	148.000,00 kuna
- prihodi od prodaje ulaznica Centra za posjetitelje u Belom	210.000,00 kuna
- prihodi od EU projekta Centar za posjetitelje o velikim zvijerima iz Strukturnih fondova	1.753.049,33 kuna
- prihodi od kamata	359,65 kuna
- donacije od fizičkih osoba – Centar za posjetitelje u Belom	2.000,00 kuna
- prihod od realiziranog EU projekta iz strukturnih fondova EU poljoprivredni fond za ruralni razvoj	415.000,00 kuna

UKUPNO PLANIRANI VLASTITI PRIHODI

2.528.408,98 kuna

NAZIV PROGRAMA: REDOVNA DJELATNOST JAVNE USTANOVE „PRIRODA“

STRATEŠKI CILJ: 2. Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj

PRIORITET: 2.2. Održivo upravljanje okolišem, prostorom te prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom

POSEBNI CILJ : Cilj ovog Programa je jačanje administrativnih i financijskih kapaciteta Ustanove za zaštitu i upravljanje vrijednim dijelovima prirode i ekološkom mrežom. Kontinuiranim jačanjem suradnje s tijelima i institucijama na državnoj, županijskoj i lokalnim razinama te članstvom i suradnjom u međunarodnim i nacionalnim organizacijama stvarat će se preduvjeti za nadogradnju uspostavljenog sustava zaštite prirode. Usavršavanjem i izobrazbom djelatnika stvarat će se preduvjeti za efikasnije utvrđivanje i praćenje stanja u prirodi, pripremu dokumenata za upravljanje prirodnim vrijednostima, osiguravanje i promicanje održivog korištenja prirodnih dobara, turističku valorizaciju, vođenje centara za posjetitelje i projekata te sprečavanje štetnih zahvata ljudi i poremećaja u prirodi. Također, cilj je Ustanove kroz ovaj Program na godišnjim razinama povećati raspoloživa financijska sredstva za realizaciju programskih aktivnosti uključivanjem u nacionalne i međunarodne projekte kako bi se u konačnici ojačali financijski kapaciteti Ustanove.

ZAKONSKE I DRUGE PODLOGE NA KOJIMA SE PROGRAM ZASNIVA: Zakonska osnova za provođenje programa su Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine 80/13 i 15/18), Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (Narodne novine 72/17), Uredba o ekološkoj mreži (Narodne novine 124/13 i 105/15), zatim Odluka o osnivanju Javne ustanove „Priroda“ (Službene novine 42/13) i Statut Javne ustanove „Priroda“ (KLASA: 023-01/14-01/01; URBROJ: 2170-52-01/1-14-119 od 19.12.2014.).

Predviđene aktivnosti Ustanove u skladu su i s Razvojnou strategijom Primorsko-goranske županije u razdoblju do 2020. godine (Strateški cilj 2: Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj, Prioritet 2.2. Održivo upravljanje okolišem, prostorom te prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom i mjera 2.2.5. Zaštita i upravljanje vrijednim dijelovima prirode i ekološke mreže).

ISHODIŠTE I POKAZATELJI NA KOJIMA SE ZASNIVAJU IZRAČUNI I OCJENE POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA:

Ishodište za izračun i ocjenu potrebnih sredstava za potprogram Plaće i ostali rashodi za zaposlene jesu broj djelatnika zaposlenih u Ustanovi, koeficijenti plaća koji su određeni Pravilnikom o plaćama te županijska osnovica za izračun plaća djelatnika. Vrijednost potprograma pod nazivom Materijalni rashodi i oprema za provođenje programa, unaprijed je određena i propisana važećim odlukama nadležnih tijela, ugovornim obvezama te procijenjenim vrijednostima na tržištu dobara i usluga. Materijalni rashod neophodan za redovno poslovanje, a koji se temelji na odluci županijskog nadležnog tijela je naknada članovima Upravnoga vijeća. Na preuzetim ugovornim obvezama i procijenjenim tržišnim vrijednostima planirani su troškovi najma i režijski troškovi prostora za rad te troškovi nabave i održavanja imovine i opreme za rad. Materijalni troškovi koji su planirani u cilju realizacije aktivnosti zacrtanih u ovom planu su troškovi službenih putovanja i opreme za provedbu programa Ustanove, a također se temelje na odlukama nadležnih tijela i procijenjenim vrijednostima na tržištu dobara i usluga.

IZVJEŠTAJ O POSTIGNUTIM CILJEVIMA I REZULTATIMA PROGRAMA TEMELJENIM NA POKAZATELJIMA USPJEŠNOSTI U PRETHODNOJ GODINI:

U sklopu programa Redovna djelatnost u prethodnoj su godini ostvareni svi zacrtani ciljevi, rezultati i aktivnosti, a usporedbu nije moguće izvršiti na osnovu pokazatelja uspješnosti iz protekle godine jer se isti ne uspostavljaju za program Redovna djelatnost. Pokazatelji uspješnosti ovog programa neposredno su povezani sa ciljevima i rezultatima programskih aktivnosti temeljenim na pokazateljima uspješnosti koji su obrazloženi u nastavku u dijelu Programi JU Priroda.

NAČIN I SREDSTVA ZA REALIZACIJU PROGRAMA:

R.br.	Naziv aktivnosti / projekta	2019.	2020.	2021.
1.	Redovna djelatnost JU „Priroda“	2.454.500,00	2.454.500,00	2.646.600,00
	Plaće i ostali rashodi za zaposlene	1.829.100,00	1.829.100,00	2.001.100,00
	Materijalni rashodi i oprema za provođenje programa JU „Priroda“	625.400,00	625.400,00	645.500,00
	Ukupno program:	2.454.500,00	2.454.500,00	2.646.600,00

RAZLOG Odstupanja od prošlogodnjih projekcija: Prošlogodišnja projekcija za 2019. godinu iznosila je za redovnu djelatnost 1.955.500,00 kuna, a za 2020. godinu ukupno 2.052.900,00 kuna. Do značajnijeg odstupanja u odnosu na projekcije došlo je zbog povećanja troškova koji su povezani s provedbom projekata koji se (su)financiraju sredstvima iz EU.

NAZIV PROGRAMA: PROGRAMI JAVNE USTANOVE „PRIRODA“

STRATEŠKI CILJ: 2. Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj

PRIORITET: 2.2. Održivo upravljanje okolišem, prostorom te prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom

POSEBNI CILJ : Posebni ciljevi Ustanove usmjereni su ka očuvanju biološke, geološke i krajobrazne raznolikosti odnosno zaštiti vrijednih dijelova prirode te održivom korištenju i valorizaciji prirodne baštine na području Primorsko-goranske županije. Posebni ciljevi koji proizlaze iz programskih aktivnosti su sljedeći:

- CILJ 1: utvrđivanje i praćenje stanja u prirodi
- CILJ 2: priprema dokumenata za upravljanje prirodnim vrijednostima
- CILJ 3: poticanje održivog korištenja prirodnih dobara
- CILJ 4: stvaranje preduvjeta za održivu turističku valorizaciju vrijedne prirodne baštine

- CILJ 5: podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode
- CILJ 6: jačanje kapaciteta zaštite prirode uključivanjem u nacionalne i međunarodne projekte
- CILJ 7: smanjenje direktnih pritisaka na prirodne vrijednosti.

Korisnici ili primatelji usluga su lokalna zajednica i posjetitelji zaštićenih područja i dijela ekološke mreže, zatim sve fizičke i pravne osobe koje u vrijednim dijelovima prirode obavljaju dopuštenu djelatnost, imaju pravo gospodarskog korištenja prirodnih vrijednosti, provode planove gospodarenja prirodnim dobrima ili vrstama odnosno provode zahvate, obavljaju radnje i/ili istraživanja.

Aktivnosti predviđene po svakom posebnom cilju su sljedeće:

CILJ 1: Utvrđivanje i praćenje stanja u prirodi

1.1. ISTRAŽIVANJA, INVENTARIZACIJA I MONITORING PRIRODNIH VRIJEDNOSTI, NATURA 2000 VRSTA I STANIŠTA

Sa ciljem povećanja znanja i dostupnosti podataka o prirodi, Ustanova planira samostalno i/ili u suradnji s vanjskim suradnicima provesti geološka istraživanja erozijskih procesa na području značajnog krajobraza Lopar, ornitološka istraživanja bjeloglavih supova te istraživanja travnjaka na Obruču. Nastavit će se i provedba monitoringa i inventarizacije Natura 2000 vrsta: supova, velikih zvijeri (s posebnim naglaskom na populaciju risa), jezerskog regoča, leptira apolona, kornjaša i kozonoške. Tijekom godine će se provoditi i monitoring Natura 2000 staništa travnjaka na širem području Obruča. Ostala istraživanja i monitorizi provodit će se prema potrebi i ovisno o ugrozama te zatečenom stanju na terenu.

1.2. GEOGRAFSKO-INFORMACIJSKI SUSTAV O PRIRODNIM VRIJEDNOSTIMA ŽUPANIJE

Postojeći informacijski sustav nadopunjavat će se te će se katalogizirati podaci koji se na godišnjoj razini prikupljaju kroz prirodoslovna istraživanja, monitoringe, nadzore, spašavanja i intervencije.

CILJ 2: Priprema dokumenata za upravljanje prirodnim vrijednostima

2.1. IZRADA PLANOVA UPRAVLJANJA ZA ZAŠTIĆENA PODRUČJA I EKOLOŠKU MREŽU

U cilju povećanja učinkovitosti osnovnih mehanizama zaštite prirode, kroz projekt „*Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000*“, nastaviti će se provedba aktivnosti vezanih uz izradu planova upravljanja za zaštićena područja i područja ekološke mreže na Krku i Rabu (1. faza). Nositelji projekta su Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (MZOE) i Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (HAOP). Predviđeno trajanje projekta je pet godina, a u potpunosti se financira iz državnog proračuna te sredstvima Strukturnih fondova EU. Zadatak je Ustanove da sukladno smjericama nositelja projekta, aktivno i uz podršku konzultanata izradi planove upravljanja za navedena područja u cjelokupnom razdoblju trajanja projekta (5 godina).

2.2. USKLAĐIVANJE I VERIFIKACIJA GRANICA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA

Nadležnost u ovim postupcima imaju MZOE i HAOP. Uspjeh i brzina provođenja aktivnosti ovisi o mogućnosti da se na državnoj razini stvore preduvjeti za učinkovitu verifikaciju i/ili izmjenu granica, zatečenoj situaciji na terenu, ali i mogućnostima financiranja geodetskih elaborata. Ustanova će se u postupke usklađivanja i verifikacije granica uključivati sukladno dinamici provođenja aktivnosti na državnoj razini.

2.3. PRIPREMA STRUČNIH OBRAZLOŽENJA ZA POKRETANJE NOVIH POSTUPKA PROGLAŠENJA ILI UKIDANJE ZAŠTITE NAD ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA

Ključna faza prije pokretanja postupka proglašenja zaštite jest izrada stručne podloge koju na zahtjev MZOE može izraditi samo HAOP. Za područje Županije već se više godina na državnoj razini provode aktivnosti za izradu stručne podloge za proširenje i spajanje postojećih ornitoloških rezervata na Cresu. Ustanova će nastaviti suradnju s HAOP-om kroz konzultacije pri izradi Akcijskog plana za bjeloglavog supa, gdje će se razmatrati mogućnost da se kao jedna od mjera za zaštitu i očuvanje vrste uvrstiti i spajanje rezervata.

CILJ 3: Poticanje održivog korištenja prirodnih dobara

3.1. AKTIVNOSTI POJAČANOG ODRŽAVANJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I DIJELA EKOLOŠKE MREŽE NATURA 2000

U suradnji s opatijskim Parkovima nastaviti će se s održavanjem endemičnog bilja u spomenicima parkovne arhitekture u Opatiji. U 2017. godini Ustanova je u suradnji s Hrvatskim šumama započela pilot projekt pomlađivanja vegetacije u Park-šumi Čikat na eksperimentalnim plohama, a u 2019. godini nastaviti će provođenje pilot projekta kroz redovite monitoringe. U slučaju potrebe i eventualnih izvanrednih okolnosti, aktivnosti održavanja i krajobraznog uređenja provodit će se i u ostalim zaštićenim područjima odnosno dijelu ekološke mreže.

3.2. NADZOR NAD OBAVLJANJEM GOSPODARSKIH DJELATNOSTI U ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA

U cilju osiguravanja održivog korištenja zaštićenih područja, u 2018. izdano je novo koncesijsko odobrenje za prihvata posjetitelja za špilju Biserujku, provedeni su postupci za obnovu koncesijskih odobrenja za prihvata posjetitelja u Golubinjaku, Kamačniku i Vražjem prolazu/Zelenom viru te su vršene pripreme radnje za obnovu koncesijskog odobrenja za prihvata posjetitelja u špilji Vrelo. Osim navedenog, u 2019. godini planira se obnova koncesijskog odobrenja za obavljanje djelatnosti prihvata posjetitelja u špilji Lokvarka te provođenje postupka i izdavanje koncesijskog odobrenja za djelatnost ugostiteljstva u Kamačniku.

3.3. SUDJELOVANJE U POSTUPCIMA UTVRĐIVANJA I PROVOĐENJA MJERA ZAŠTITE PRIRODE U ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA I EKOLOŠKOJ MREŽI NATURA 2000

Ustanova će sudjelovati u postupcima ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu i utvrđivanja mjera zaštite prirode u zaštićenim područjima te područjima ekološke mreže Natura 2000. Sukladno zaprimljenim zahtjevima, nastaviti će i s davanjem mišljenja na prostorno-plansku dokumentaciju i ostale razvojne dokumente koji će se pripremati na regionalnoj ili lokalnim razinama.

CILJ 4: Stvaranje preduvjeta za održivu turističku valorizaciju vrijedne prirodne baštine

4.1. OSMIŠLJAVANJE POUČNIH STAZA I ULAGANJA U INFRASTRUKTURU SA CILJEM TURISTIČKE VALORIZACIJE ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I DIJELA EKOLOŠKE MREŽE NATURA 2000

Ustanova će u 2019. obnoviti turističko-edukativnu stazu na Japlenškom te sudjelovati u provedbi projekta „Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije“ odobrenog za sufinanciranje iz EU fondova u okviru kojeg će se u suradnji s Gradom Rijekom provoditi aktivnosti vezane uz pripremu dokumentacije te uređenja i valorizacije Zametske pećine. Prema potrebi i zahtjevima vršit će se dodatni radovi održavanja i obnove infrastrukture te nastaviti suradnja s jedinicama lokalne samouprave, turističkim zajednicama i zainteresiranim udrugama i institucijama na aktivnostima održavanja i obilježavanja zaštićenih područja i područja ekološke mreže Natura 2000.

4.1. CENTAR ZA POSJETITELJE BELI S OPORAVILIŠTEM ZA BJEOGLAVE SUPOVE

U sklopu programa Centar za posjetitelje Beli s oporavilištem za bjeloglave supove za 2019. planira se provedba redovnih aktivnosti u Centru: prihvata posjetitelja, skrb o bjeloglavim supovima koji su zbrinuti u oporavilištu te aktivnosti oko uspostave hranilišta na izdvojenoj lokaciji. Tijekom godine provodit će se marketinške aktivnosti (oglašavanje na trajektima i dr., u suradnji sa TZ Kvarnera razvoj i uvođenje markice *Griffon friendly* za brodare i sl.) u cilju doprinosa prepoznatljivosti i pozicioniranju Centra. Tijekom 2018. vršene su pripreme za prijavu projekta na natječaj EU strukturnih i investicijskih fondova za unaprjeđenje postojećeg oporavilišta za bjeloglave supove, a po objavi natječaja, u 2019. projekt će se prijaviti za sufinanciranje EU sredstvima. Kroz natječaj se osiguravaju sredstva isključivo za registrirana oporavilišta, među kojima je i Centar Beli. U 2018. po prvi puta je održana, te je izuzetno dobro prihvaćena od šire javnosti, višednevna manifestacija „Dani otvorenih vrata“ u okviru obilježavanja Međunarodnog dana strvinara, stoga se održavanje iste planira i u 2019. godini. U suradnji s Udrugom BIOM, nastaviti će se razvoj volonterskih programa.

4.2. CENTAR ZA POSJETITELJE O VELIKIM ZVIJERIMA U STAROJ SUŠICI

Krajem srpnja 2018. godine projekt „Centar za posjetitelje o velikim zvijerima u Staroj Sušici“ odabran je za sufinanciranje iz Strukturnih i investicijskih fondova u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020., mjere 6.c2.2. Promicanje održivog korištenja prirodne baštine. U tijeku 2019. planiraju se aktivnosti rušenja postojeće derutne zgrade te obnova i izgradnja Centra te djelomično opremanje. Planirani završetak projekta je koncem rujna 2020. godine. Centar će na moderan interpretativni način kroz multimedijalni postav prezentirati vrijednu prirodnu baštinu Gorskog kotara te tri velike zvijeri koje tu obitavaju (medvjed, vuk i ris). Cilj uspostave Centra je da uz svoju edukativnu funkciju doprinese zaštiti prirode i održivoj turističkoj valorizaciji Gorskog kotara.

CILJ 5: Podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode

5.1. PRIPREMA PUBLIKACIJA O PRIRODNIM VRIJEDNOSTIMA

Zbog vrlo velikog interesa javnosti u 2019. godini planira se retisak knjige „Čudesno lijepa – Prirodna baština Primorsko-goranske županije“. Također se za potrebe Centra za posjetitelje Beli predviđa izrada publikacije o bjeloglavim supovima te bogatoj bioraznolikosti Cresa.

5.2. PROMICANJE ZAŠTITE PRIRODE

U cilju izobrazbe lokalnog stanovništva i posjetitelja te promocije vrijedne prirodne baštine, Ustanova će nastaviti s obilježavanjem prigodnih dana: Dana voda, Dana planeta Zemlje, Dana biološke raznolikosti, Dana zaštite okoliša. Međunarodnog dana strvinara te Dana planina. U cilju promicanja i zaštite vrijedne prirodne baštine, Ustanova će u skladu s mogućnostima nastaviti s objavljivanjem znanstvenih i stručnih radova te sudjelovanjem na kongresima i konferencijama iz područja zaštite prirode. Ustanova će također nastaviti i s pružanjem stručne podrške ostalim dionicima koji na sličan način provode aktivnosti promicanja prirodne baštine na području Županije.

5.3. SURADNJA S NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA I OBRAZOVNIM INSTITUCIJAMA

Ustanova će u skladu s mogućnostima i interesima dionika, nastaviti suradnju s nevladinim organizacijama i obrazovnim institucijama. Ustanova će navedene subjekte uključiti u provedbu svojih aktivnosti u segmentu organizacije raznih manifestacija, radionica, predavanja, akcija čišćenja, uklanjanja invazivnih vrsta i održavanja staništa, provedbe prirodoslovnih istraživanja i monitoringa.

5.4. INFORMIRANJE JAVNOSTI O AKTIVNOSTIMA USTANOVE (održavanje web stranica)

Ustanova će sve zanimljivosti i informacije vezane uz rad i provedene aktivnosti kontinuirano objavljivati na internetskim stranicama Javne ustanove „Priroda“ i Centra za posjetitelje i oporavišta za bjeloglave supove Beli.

CILJ 6: Jačanje kapaciteta zaštite prirode uključivanjem u nacionalne i međunarodne projekte

6.1. NADOGRADNJA SUSTAVA UPRAVLJANJA ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA I EKOLOŠKOM MREŽOM NATURA 2000

U tijeku 2019. Ustanova će nastaviti s provođenjem i/ili prijavljivanjem projekata. Naglasak će se staviti na provedbu/prijavu projekata za uređenje centara za posjetitelje i oporavišta za bjeloglave supove, turističku valorizaciju i uređenje turističke infrastrukture te pripremu dokumenata za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom. Ustanova će tijekom godine kao vodeći, projektni ili pridruženi partner sudjelovati u provođenju ili pripremi i prijavi projekata koji bi se trebali sufinancirati sredstvima EU. Projekti čija se realizacija očekuje u 2019., a prijavljeni su za sufinanciranje iz Strukturnih i investicijskih fondova su sljedeći:

6.1.1. Naziv projekta: „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“

Financiranje: 100% Strukturni fondovi EU i državna razina

Nositelj: MZOE, Ustanova je partner u projektu

Vrijednost projekta: 186.000.000 kn za čitavo područje RH

Status: odobren/u provedbi

Predviđeno trajanje projekta je pet godina. Zadatak je Ustanove da sukladno smjernicama nositelja projekta, aktivno i uz podršku konzultanata za čitavo vrijeme trajanja projekta izradi prijedlog planova upravljanja za čitavo područje otoka Krka i Raba u prvoj fazi te Gorskoga kotara u drugoj fazi provedbe projekta.

6.1.2. Naziv projekta: Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture na području značajnog krajobraza Kamačnik (I. faza)

Financiranje: 100% Strukturni fondovi EU Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj, Mjere M08, podmjera 8.5.2.

Nositelj: Ustanova

Vrijednost projekta: 423.750 kn

Status: odobren/u provedbi

Realizacija projekta odvijala se u 2018., a u 2019. godine planiran je završetak radova na uspostavi tematske staze. Kroz projekt se unaprjeđuje i oplemenjuje postojeća posjetiteljsku infrastruktura na području zaštićenog područja Kamačnik.

6.1.3. *Naziv projekta: „Centar za posjetitelje o velikim zvijerima“ u Staroj Sušici*
Financiranje: 70% Strukturni fondovi EU Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020., mjera 6.c2.2. Promicanje održivog korištenja prirodne baštine
Nositelj: Ustanova

Ukupno prihvatljivi troškovi: 7.152.287,09 kn

Status: odobren/u provedbi

Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014. – 2020. potpisan je 30. srpnja 2018. godine te je započela provedba projekta. U okviru projekta u 2019. godini planirana je rekonstrukcija i prenamjena postojeće trenutno zapuštene zgrade u Staroj Sušici u Centar za posjetitelje o velikim zvijerima te djelomično opremanje Centra. U Centru će se urediti multimedijalni stalni izložbeni postav te pokrenuti brojne popratne edukativne i promotivne aktivnosti. Planirani završetak projekta je koncem rujna 2020. godine.

6.1.4. *Naziv projekta: „Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije“*
Financiranje: 75% Strukturni fondovi EU Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020., mjera 6.c2.2. Promicanje održivog korištenja prirodne baštine
Nositelj: Grad Rijeka, Ustanova je partner na projektu

Vrijednost projekta za Ustanovu: 212.787,31 kn

Status: odobren/u provedbi

Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014. – 2020. potpisan je 30. srpnja 2018. godine te je započela provedba projekta. U okviru projekta Ustanova će sudjelovati na provedbi većine aktivnosti kroz vlastiti rad, a posebice u okviru realizacije uređenja zaštićene Zametske pećine za prihvata posjetitelja te osmišljavanju edukativnih programa.

6.1.5. *Naziv projekta (radni): „Unapređenje infrastrukture u Oporavilištu za bjeloglave supove“*
Financiranje (prema najavi): 85% Strukturni fondovi EU Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020.
Nositelj: Ustanova

Vrijednost projekta za Ustanovu: nije još definirana, ovisiti će o uvjetima natječaja

Status: objava natječaja očekuje se do početka 2019.

Javni poziv biti će ograničenog karaktera odnosno samo za potrebe 11 registriranih oporavilišta za divlje životinje u Republici Hrvatskoj. Jedno od registriranih oporavilišta je i Oporavilište za bjeloglave supove koje djeluje u sklopu Centra za posjetitelje u Belom, stoga Ustanova priprema i planira prijaviti projekt kojim će se podići postojeća razina opremljenosti Oporavilišta što uključuje izgradnju dodatne letnice (volijere) za oporavak supova, postavljanje pomičnog pregradnog zida između zgrade Centra i Oporavilišta, nabavu dodatne opreme za skrb o supovima, uređenje ambulante i nabavka opreme za rad, didaktičke opreme i sl. Raspon aktivnosti ovisiti će o uvjetima koji će se odrediti natječajem.

U 2019. godini Ustanova će u svojstvu pridruženog partnera sudjelovati i u realizaciji dva projekta koji su prijavljeni u okviru natječaja Interreg V-A Slovenija – Hrvatska za razdoblje 2014.-2020., prioriteta os 2: Očuvanje i održivo korištenje prirodnih i kulturnih resursa. Radi se o projektima „Prekogranična suradnja i usluge eko sustava u dugoročnom očuvanju populacija velikih zvijeri u sjevernim Dinaridima - *Carnivora Dinarica*“ i „*Veze prirode*“. Za realizaciju navedenih projekata Ustanove ne treba osigurati dodatna financijska sredstva. U tijeku 2018. godine u suradnji s Plavim svijetom prijavljen je projekt „Conserving Croatian Coastal Dolphin Communities - LIFE CroCoDol“ u sklopu LIFE programa, a rezultati se očekuju u 2019. godini.

CILJ 7: Smanjenje direktnih pritisaka na prirodne vrijednosti

7.1. OBILASCI I NADZOR ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I DIJELA EKOLOŠKE MREŽE NATURA 2000

Ustanova će u skladu s raspoloživim kapacitetima, financijskim sredstvima i zatečenim stanjem na terenu kontinuirano i sustavno provoditi obilasku i nadzor nad zaštićenim područjima i dijelom ekološke mreže u Županiji. Ova aktivnost provodit će se samostalno i/ili u suradnji s nadležnom inspektoricom

zaštite prirode pri Ministarstvu zaštite okoliša i energetike, policijskim upravama, Lučkom kapetanijom Rijeka te ostalim zainteresiranim subjektima.

ZAKONSKE I DRUGE PODLOGE NA KOJIMA SE PROGRAM ZASNIVA: Zakonska osnova za provođenje programa su Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine 80/13 i 15/18), Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine („Narodne novine“ broj 72/17), Uredba o ekološkoj mreži (Narodne novine 124/13 i 105/15), Pravilnik o ciljevima očuvanja i osnovnim mjerama za očuvanje ptica u području ekološke mreže (Narodne novine 15/14), Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (Narodne novine 146/14), Odluka o osnivanju Javne ustanove „Priroda“ (Službene novine 42/13) i Statut Javne ustanove „Priroda“ (KLASA: 023-01/14-01/01; URBROJ: 2170-52-01/1-14-119 od 19.12.2014.). Predviđene aktivnosti Ustanove u skladu su s Razvojnou strategijom Primorsko-goranske županije u razdoblju do 2020. godine (Strateški cilj 2: Jačanje regionalnih kapaciteta i ravnomjeran razvoj, Prioritet 2.2. Održivo upravljanje okolišem, prostorom te prirodnou i kulturno-povijesnou baštinou i 2.2.5. Zaštita i upravljanje vrijednou dijelovima prirode i ekološke mreže), Prostornim planom Primorsko-goranske županije (Službene novine 32/13), smjernicama za zaštitu i upravljanje zaštićenim područjima koje je Ustanova izradila u proteklou godinama te kriterijima za utvrđivanje prioriteta u provođenju mjera zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenim područja u Primorsko-goranskoj županiji.

ISHODIŠTE I POKAZATELJI NA KOJIMA SE ZASNIVAJU IZRAČUNI I OCJENE POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE PROGRAMA: Planirana sredstva procijenjena su s obzirom na potpisane ugovore o sufinanciranju projekata čije je sufinanciranje odobreno iz međunarodnih i/ili nacionalnih izvora, dosadašnje iskustvo i procijenjene tržišne vrijednosti planiranih dobara i usluga koje će za potrebe Ustanove isporučiti ili provoditi vanjski suradnici.

IZVJEŠTAJ O POSTIGNUTIM CILJEVIMA I REZULTATIMA PROGRAMA TEMELJENIM NA POKAZATELJIMA USPJEŠNOSTI U PRETHODNOJ GODINI: Pokazatelji uspješnosti provođenja djelatnosti Ustanove u prethodnoj godini mjerljivi su kroz ostvarene rezultate rada, a ovisno o posebnou cilju i očekivanim rezultatima. U 2018. godini postignuta je planirana uspješnost po svakou planiranou pokazatelju, a planirane su vrijednosti premašene kod pokazatelja koji se odnosi na broj provedenih edukacijskih programa i objava.

NAČIN I SREDSTVA ZA REALIZACIJU PROGRAMA:

R.br.	Naziv aktivnosti / projekta	2019.	2020.	2021.
1.	Programi JU „Priroda“	4.750.500,00	4.463.400,00	1.710.700,00
1.1	Programske aktivnosti JU „Priroda“	480.442,90	511.782,62	575.000,00
1.2	Centar za posjetitelje Beli	482.959,65	475.600,00	475.600,00
1.3	Centar za posjetitelje o velikim zvijerima	3.787.097,45	3.476.017,38	660.100,00
1.4	Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture - Kamačnik	0,00	-	-
1.5	Unapređenje oporavilišta – Strukturni fondovi	0,00	-	-
1.6.	Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000	0,00	-	-
1.7.	Stara Sušica – eko natura centar Gorskog kotara	0,00	-	-
1.8.	Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije	0,00	-	-
	Ukupno program:	4.750.500,00	4.463.400,00	1.710.700,00

RAZLOG Odstupanja od prošlogodinih projekcija: Do odstupanja od prošlogodišnjih projekcija za 2019. godinu došlo je zbog značajnijeg kašnjenja evaluacije projekta „Centar za posjetitelje o velikim zvijerima“. Očekivani početak provedbe projekta bio je početak 2018. no Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava potpisan je tek 30.07.2018. godine nakon čega je uslijedila realizacija projektnih aktivnosti.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI:

Pokazatelj uspješnosti	Definicija	Pokazatelj rezultata	Pokazatelj učinka	Jedinica	Polazna vrijednost	Ciljana vrijednost 2019.	Ciljana vrijednost 2020.	Ciljana vrijednost 2021.
Broj provedenih prirodoslovnih istraživanja na području Primorsko-goranske županije	Prirodoslovnim istraživanjima ostvaruje se bolja učinkovitost upravljanja prirodnim vrijednostima.	Povećanje broja provedenih prirodoslovnih istraživanja na području Županije.	Povećana razina inventarizirane prirodne baštine na području Županije.	Broj	65	3	3	3
Broj provedenih monitoringa na području Primorsko-goranske županije	Provedbom monitoringa prati se stanje Natura 2000 vrsta i staništa.	Povećanje broja provedenih monitoringa na području Županije.	Povećan broj Natura 2000 vrsta i staništa obuhvaćenih monitoringom.	Broj	78	7	7	5
Broj pripremljenih dokumenata za upravljanje zaštićenim područjima i dijelovima ekološke mreže	U cilju efikasnijeg upravljanja, izraditi dokumente upravljanja zaštićenim područjima i dijelom ekološke mreže.	Povećanje broja pripremljenih dokumenata za upravljanje prirodnim vrijednostima na području Županije.	Povećan broj utvrđenih ciljeva upravljanja i očuvanja zaštićenih područja i/ili Natura 2000 vrsta i staništa, načina postizanja zacrtanih ciljeva te pokazatelja učinkovitosti upravljanja na području Županije.	Broj	12	0	0	0
Broj novo proglašanih zaštićenih područja	U cilju očuvanja biološke raznolikosti i specifičnih prirodnih vrijednosti, pokrenuti, a zatim i sudjelovati u postupcima proglašenja novih zaštićenih područja.	Povećanje broja zaštićenih područja u Županiji.	Povećana površina područja u Županiji u kojima se implementiraju mehanizmi zaštite prirode predviđeni Zakonom o zaštiti prirode.	Broj	1	0	0	0
Broj izdanih koncesijskih odobrenja za obavljanje gospodarskih aktivnosti u zaštićenim područjima	U cilju osiguravanja održivog korištenja prirodnih dobara, regulirati obavljanje dopuštenih gospodarskih aktivnosti u zaštićenim područjima.	Povećanje broja zaštićenih područja u kojima se provodi nadzor nad obavljanjem gospodarskih aktivnosti u Županiji.	Na području Županije uspostavljen sustav nadzora nad korištenjem svih zaštićenih područja bez značajnijeg utjecaja na prirodu i uz što manje narušavanja ravnoteže njezinih sastavnica.	Broj	5	7	7	7
Broj do sada odobrenih projekata i plan prijave novih projekata u	U cilju što efikasnijeg upravljanja prirodnim vrijednostima	Povećanje broja projekata kojima se iz nacionalnih ili međunarodnih izvora	Ojačani financijski kapaciteti te poslovna i prekogranična	Broj	33	1	0	0

tekućoj i narednim godinama	iznalaziti dodatna sredstva za realizaciju prioritetnih aktivnosti u zaštiti prirode.	sufinanciraju programske aktivnosti Ustanove.	suradnja Ustanove na godišnjim razinama.					
Broj ulaganja u obnovu postojeće ili novu turističku infrastrukturu i turističku valorizaciju područja (osmišljavanje, priprema i realizacija)	U cilju unapređenja odmora, razonode i izobrazbe posjetitelja, postavljati informativne tabele, trasirati i održavati staze te uređivati turističku infrastrukturu.	Povećanje broja ulaganja u postojeću ili novu turističku infrastrukturu i turističku valorizaciju prirodno vrijednih područja.	Povećana turistička ponuda i broj zaštićenih područja i vrijedne prirodne baštine koja je na održiv način stavljena u funkciju razvoja turizma.	Broj	71	2	2	2
Broj centara za posjetitelje u potpunoj ili djelomičnoj funkciji	U cilju aktivne zaštite vrsta i turističke valorizacije prirodne baštine, osmisliti i u funkciju staviti centre za posjetitelje.	Povećanje broja centara za posjetitelje u Županiji.	U Županiji povećan broj vrsta za koje se kroz centre za posjetitelje provodi njihova aktivna zaštita, specifična turistička valorizacija i/ili neposredno posjetiteljima predočavaju spoznaje o prirodnoj baštini.	Broj	1	1	2	2
Broj provedenih programa izobrazbe	Organizacijom i pripremom različitih edukativnih sadržaja promicati prirodnu baštinu (brošure, izložbe, radionice, objave i sl.).	Povećanje broja realiziranih programa izobrazbe iz područja zaštite prirode na području Županije.	Povećan postotak lokalnog stanovništva i posjetitelja koji su informirani o prirodnim vrijednostima i potrebi zaštite prirodne baštine na području Županije.	Broj	150	6	5	5
Broj pripremljenih (ili uređenih) i tiskanih brošura te ostalih promotivnih materijala o prirodnoj baštini	Pripremom i tiskom različitih brošura i promotivnih materijala promovirati prirodnu baštinu, vršiti izobrazbu posjetitelja i lokalnog stanovništva te širiti svijest o potrebi njene zaštite.	Povećanje broja tiskanih brošura i ostalih promotivnih materijala iz područja zaštite prirode na području Županije.	Povećana razina dostupnosti informacija o vrijednostima i značaju prirodne baštine Županije i potrebi njene zaštite.	Broj	39	2	1	1
Broj obavljenih obilazaka i nadzora u zaštićenim i prirodno vrijednim područjima u Županiji	Redovitim obilascima nadzirati prirodne vrijednosti u cilju sprječavanja štetnih zahvata i poremećaja u prirodi.	Povećanje broja provedenih obilazaka i nadzora u zaštićenim i prirodno vrijednim područjima u Županiji.	Provedbom obilazaka i nadzora smanjene negativne posljedice štetnih zahvata te ostvaren doprinos pravovremenom uočavanju poremećaja u prirodi.	Broj	4841	50	50	50

Na temelju pokazatelja uspješnosti, učinaka i rezultata koji su navedeni u prethodnoj tablici u nastavku se detaljnije obrazlažu ciljevi, rezultati i učinci koji se žele ostvariti po svakom pokazatelju/aktivnosti, i to kako slijedi:

- Broj provedenih prirodoslovnih istraživanja na području Primorsko-goranske županije – ovim je aktivnostima cilj osigurati provedbu prirodoslovnih istraživanja te dobivanje recentnih podataka o određenim prirodnim vrijednostima na području Županije. Konačni cilj jest povećana razina inventarizirane prirodne baštine na području Županije. Recentni prirodoslovni podaci osnova su na kojima se temelji upravljanje prirodoslovnim vrijednostima, izrada temeljnih dokumenata, održivo korištenje i propisivanje mjera zaštite prirode, turistička valorizacija te informiranje javnosti i promocija prirodnih vrijednosti. Kako zbog velikog broja vrijednih staništa i vrsta na području Županije nije moguće provoditi prirodoslovna istraživanja svih sastavnica prirodne baštine, istraživanja koja se provode na godišnjoj razini definiraju se temeljem direktiva o staništima i pticama Europske unije i utvrđenih kriterija za utvrđivanje prioriteta u provođenju mjera zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenim područja u Primorsko-goranskoj županiji.
- Broj provedenih monitoringa na području Primorsko-goranske županije – ovim je aktivnostima cilj praćenje stanja Natura 2000 vrsta i staništa kako bi se u konačnici povećao broj Natura 2000 vrsta i staništa obuhvaćenih monitoringom. Kao i kod provedbe prirodoslovnih istraživanja za redovitu provedbu monitoringa je karakteristično da osigurava efikasno upravljanje vrstama i/ili staništima, kvalitetnu osnovu za izradu dokumenata upravljanja, održivo korištenje i propisivanje mjera zaštite prirode, turističku valorizaciju te informiranje javnosti i promociju prirodnih vrijednosti. Redovita provedba monitoringa i izvješćivanje nadležnog Ministarstva i HAOP o praćenju stanja prirode također je i zakonom propisana obveza županija i ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode. Kako zbog velikog broja vrijednih staništa i vrsta na području Županije nije moguće provoditi monitoring svih Natura 2000 staništa i vrsta, monitorinzi koji se provode na godišnjoj razini definiraju se temeljem direktiva o staništima i pticama Europske unije, preporuka HAOP i utvrđenih kriterija za utvrđivanje prioriteta u provođenju mjera zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenim područja u Primorsko-goranskoj županiji.
- Broj dokumenata za upravljanje zaštićenim područjima i dijelovima ekološke mreže – ovim je aktivnostima cilj povećati broj područja u Županiji u kojima je analizirano stanje ciljanih vrsta i stanišnih tipova te definirani ciljevi upravljanja i očuvanja, način postizanja zacrtanih ciljeva te pokazatelji učinkovitosti upravljanja. Izradom dokumenata upravljanja zaštićenim područjima ili područjima ekološke mreže stvaraju se preduvjeti za efikasnije upravljanje i očuvanje prirodnih vrijednosti.
- Broj novo proglašenih zaštićenih područja – ove aktivnosti imaju za cilj stvoriti zakonom utemeljene preduvjete za očuvanje biološke raznolikosti i vrijednih dijelova prirode na području Županije, i to poglavito onih područja koja još uvijek nisu proglašena zaštićenima, a provedena prirodoslovna istraživanja i recentni podaci ukazuju na potrebu i obvezu zaštite ugroženih staništa ili vrsta koje na navedenom području obitavaju. Proglašenje novih zaštićenih područja u Županiji doprinosi očuvanju biološke raznolikosti te povećava broj područja u kojima se sukladno zakonskim propisima provode mehanizmi zaštite prirode. Postupak se provodi na način da se kod nadležnih tijela pokrene postupak, zatim sudjeluje u postupku izrade stručne podloge na državnoj razini te u konačnici sudjeluje u postupku proglašenja, koje se ovisno o kategoriji zaštite, može provoditi na državnoj ili županijskoj razini.
- Broj izdanih koncesijskih odobrenja za obavljanje gospodarskih aktivnosti u zaštićenim područjima – ova se aktivnost provodi u cilju osiguravanja održivog korištenja prirodnih dobara i reguliranja obavljanja dopuštenih gospodarskih aktivnosti u zaštićenim područjima. Održivo korištenje prirodnih resursa omogućava korištenje prirodnih dobara bez značajnijeg utjecaja na prirodu i uz što manje narušavanja ravnoteže njezinih sastavnica što doprinosi očuvanju prirodnih vrijednosti i biološke raznolikosti područja.
- Broj do sada odobrenih projekata i plan prijave novih projekata u tekućoj i narednim godinama – aktivnost se provodi kako bi se, bez dodatnog osiguravanja sredstava u proračunu Županije, a poglavito iz nacionalnih i međunarodnih izvora povećala raspoloživa financijska sredstva za provedbu programa zaštite prirode.
- Broj ulaganja u obnovu postojeće ili novu turističku infrastrukturu i turističku valorizaciju područja (osmišljavanje, priprema i realizacija) – cilj je ove aktivnosti na temeljima raznolike i bogate prirodne baštine stvoriti preduvjete za održivi razvoj raznovrsnih i specifičnih edukativnih, turističkih i sportsko-rekreativnih aktivnosti u i oko zaštićenih područja te u dijelovima ekološke mreže Natura 2000. Osim toga, ovom se aktivnosti omogućava ulaganje u postojeću infrastrukturu i podizanje razine sigurnosti posjetitelja, poglavito u područjima u kojima je turistička infrastruktura postavljena u

prirodno atraktivnim, ali opasnostima izloženim područjima (zbog nepredvidivih prirodnih pojava i nepogoda - odroni stijena i slično).

- Broj centara za posjetitelje u potpunoj ili djelomičnoj funkciji - u cilju turističke valorizacije prirodne baštine Županije, osmisliti i u cjelovitu ili djelomičnu funkciju staviti centre za posjetitelje – krajnji cilj ove aktivnosti jesu aktivna zaštita ugroženih Natura 2000 vrsta, turistička valorizacija i promidžba prirodnih vrijednosti, stavljanje prirodne i kulturno-povijesne baštine u funkciju razvoja ruralnog i/ili otočnog prostora, stvaranje turističke atrakcije, edukacija posjetitelja, brendiranje područja, promocija i valorizacija autohtonih proizvoda i istaknutih (flagship) vrsta, stvaranje preduvjeta za produljenje turističke sezone jer se edukativni programi vezani uz prirodnu baštinu mogu provoditi tijekom cijele godine, doprinos razvoju volonterskih programa na području Županije, očuvanje kulturno-povijesne baštine odnosno obnova zgrada koje su u vlasništvu Županije, a danas su devastirane, aktivno sudjelovanje lokalnog stanovništva u provedbi edukativnih programa, stvaranje radnih mjesta za lokalno stanovništvo, uspostava suradnje s lokalnom zajednicom, znanstvenim i stručnim institucijama i nevladinim organizacijama.
- Broj provedenih programa izobrazbe - organizacijom i pripremom različitih edukativnih sadržaja cilj je promicati prirodnu baštinu i povećati postotak lokalnog stanovništva i posjetitelja koji su informirani o prirodnim vrijednostima i potrebi zaštite prirodne baštine na području Županije.
- Broj pripremljenih (ili uređenih) i tiskanih brošura te ostalih promotivnih materijala o prirodnoj baštini – cilj je ove aktivnosti promovirati prirodnu baštinu, vršiti izobrazbu posjetitelja i lokalnog stanovništva, povećati broj tiskanih izdanja, širiti svijest o potrebi njene zaštite te dostupnima učiniti informacije o vrijednostima i značaju prirodne baštine Županije i potrebi njene zaštite.
- Broj obavljenih obilazaka i nadzora u zaštićenim i ekološki vrijednim područjima u Županiji - redovitim obilascima cilj je nadzirati prirodne vrijednosti i smanjiti negativne posljedice štetnih zahvata te doprinijeti pravovremenom uočavanju poremećaja u prirodi.

Ravnateljica

mr.sc. Sonja Šišić, dipl.oec.